

ЗНАХІДКА *SPIRANTHES SPIRALIS* (L.) CHEVALL. (ORCHIDACEAE) В УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТАХ

Ключові слова: *Spiranthes spiralis*, Червона книга України, нове місцезнаходження, Українські Карпати, Ужанський національний природний парк

Spiranthes spiralis (L.) Chevall. — європейсько-середземноморський вид на північно-східній межі ареалу [2]. Поширений у Центральній і Атлантичній Європі, Середземномор'ї, Західному Закавказзі, Малій Азії [2]. Трапляється від низин до нижнього гірського поясу на сухих пасовищах і вологих луках на слабовапнякових і кислих ґрунтах у найрізноманітніших угрупованнях [6].

Ареал розповсюдження *Spiranthes spiralis* (L.) Chevall.: 1 — місцезнаходження за літературними даними; 2 — нове місцезнаходження

Range of *Spiranthes spiralis* (L.) Chevall.: 1 — literature data; 2 — new locality

В Україні відомий лише з трьох локалітетів, розташованих у Передкарпатті (Опілля) [2], з яких підтверджений лише один.

Охороняється на прилеглих територіях Словаччини і Польщі, де є критично загрожуваним таксоном [3, 6]. В Україні занесений до Червоної книги як вразливий вид [2].

Під час флористичних досліджень у вересні 2006 р. ми вперше в Українських Карпатах виявили місцезнаходження *S. spiralis* (*Orchidaceae*). Дві генеративні особини у стані цвітіння знайдено на території Ужанського національного природного парку, в околицях с. Домашин, на південно-східному схилі.

Одна особина знайдена на пасовищній луці на висоті 450 м над р.м., що належить до класу *Molinio-Arrhenatheretea* R. Tx. 1937, ряду *Cynosurion* R. Tx. 1937, угруповання *Lolio-Cynosuretum* R. Tx. 1937 [5]. Проективне покриття — 80 %: *Plantago lanceolata* — 1, *Bellis perennis* — 1, *Prunella vulgaris* +, *Leontodon hispidus* L. subsp. *hispidus* +, *Ranunculus repens* +, *Lolium perenne* +, *Cynosurus cristatus* +, *Medicago lupulina* +, *Potentilla reptans* +.

Друга особина виявлена на висоті 600 м над р. м., на луці, де відзначений сукцесійний процес заростання *Betula pendula* Roth. Періодично тут випасають худобу. Лука належить до класу *Nardo-Callunetea* Prsg 1949, ряду *Violion caninae* Schwick. 1944, угруповання *Polygalo-Nardetum* Prsg 1953 [5]. Проективне покриття трав'яного покриву — 85 %: *Thymus pulegioides* L. subsp. *chamaedrys* +, *Polygala vulgaris* +, *Nardus stricta* — 1, *Potentilla erecta* +, *Hieracium pilosella* L. subsp. *pilosella* — 1, *Trifolium repens* L. subsp. *repens* — 1, *Cynosurus cristatus* +, *Leontodon hispidus* L. subsp. *hispidus* — 1, *Carlina vulgaris* L. subsp. *vulgaris* +, *Euphrasia arctica* Lange ex Rostrup subsp. *slovaca* +, *Setaria pumila* +, *Agrostis capillaries* +, *Juncus squarrosus* +, *Lycopodium clavatum* — 1, проективне покриття мохів — 40 %.

Найближчими до виявленого є місцезнаходження на прилеглий території Словаччини, у національному парку «Полонини», які датуються 1948—1987 рр. Тут відомо вісім локалітетів даного виду [3, 4].

Номенклатура таксонів відповідає *Flora Europaea* зі змінами згідно Л. Тасенкевич [1]. Гербарний зразок виду зберігається у гербарії Державного природознавчого музею НАН України у м. Львові (*LWS*).

Отримана інформація розширить відомості про поширення даного виду на території України і може бути використана для підготовки третього видання Червоної книги.

1. Тасенкевич Л. Природна флора Карпат. Список видів судинних рослин. — Львів: Держ. природозн. музей НАН України, 1998. — X+111 + 610 с.
2. Червона книга України. Рослинний світ / Відп. ред. Ю.Р. Шеляг-Сосонко. — К.: УЕ, 1996. — 608 с.
3. Čerňanský J., Feráková V., Holub J. et al. Červená kniha ohrožených a vzacných druhov rastlín a živočíchov SR a ČR Vol. 5. Vyššie rastliny. — Bratislava: Príroda a.s., 1999. — 456 p.
4. Kvetena Bukovských vrchov / Emil Hadač, Ján Terray a kol. — Príroda Bratislava, 1991.
5. Matuszkiewicz W. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. — Warszawa: PWN, 2001. — 537 s.

Рекомендує до друку
С.Л. Мосякін

Надійшла 26.01.2008

I.M. Kvačková

Ужанский национальный природный парк
пгт Великий Березный Закарпатской обл.

**НАХОДКА *SPIRANTHES SPIRALIS* (L.) CHEVALL.
(*ORCHIDACEAE*) В УКРАИНСКИХ КАРПАТАХ**

Сообщается о находке в Украинских Карпатах *Spiranthes spiralis* (L.) Chevall. (*Orchidaceae*), который ранее для данной территории не указывался.

Ключевые слова: *Spiranthes spiralis*, Красная книга Украины, новое местонахождение, Украинские Карпаты, Ужанский национальный природный парк.

I.M. Kvačková

Uzhansky National Nature Park
Velika Bereznyv, Transcarpathian region

**A FIND OF *SPIRANTHES SPIRALIS* (L.) CHEVALL. (*ORCHIDACEAE*) IN THE
UKRAINIAN CARPATHIANS**

A new locality of *Spiranthes spiralis* (L.) Chevall. (*Orchidaceae*) in the Ukrainian Carpathians is reported; this species has not been reported for that territory before.

Key words: *Spiranthes spiralis*, Red Data Book of Ukraine, new locality, Ukrainian Carpathians, Uzhansky National Nature Park.